

HƯỚNG DẪN ĐÁNH GIÁ HỌC SINH TIỂU HỌC THEO THÔNG TƯ 22

PGS. TS. Nguyễn Công Khanh

Tel: 0904 218 270

Email: congkhanh6@gmail.com

Trường ĐHSPHN

Hà Nội - 2016

TÀI LIỆU TẬP HUẤN

(dành cho GV các trường ĐH, CĐ dạy GVTH)

Tài liệu tập huấn chính gồm 5 phần:

Phần I: Chương trình và các hoạt động tập huấn.

Phần II: Một số Cơ sở lý luận về KTĐG học sinh tiểu học

Phần III: Hướng dẫn cách thức đánh giá học sinh tiểu học theo TT22

Phần IV: Hướng dẫn cách thức lượng hóa các năng lực, phẩm chất

Phần V: Hướng dẫn cách thức lượng hóa các môn học

MỤC TIÊU TẬP HUẤN

Sau tập huấn, học viên:

- ❖ Hiểu được một số vấn đề lí luận về đánh giá học sinh tiểu học.
- ❖ **Hiểu rõ những điểm thay đổi của Thông tư 22 so với Thông tư 30.**
- ❖ Sử dụng được một số phương pháp và kĩ thuật đánh giá học sinh trên lớp học.
- ❖ Sử dụng được bộ công cụ để lượng hoá kết quả đánh giá giữa và cuối mỗi học kì (**thang đo năng lực phẩm chất và các bảng tham chiếu chuẩn đánh giá**).
- ❖ **Xây dựng được chương trình tập huấn đánh giá học sinh tiểu học theo Thông tư 22 cho đội ngũ giáo viên cốt cán các trường tiểu học.**

YÊU CẦU VỀ SẢN PHẨM SAU TẬP HUẤN

Các nhóm xây dựng KH và CT tập huấn nhân rộng theo gợi ý sau:

1. Xác định rõ MT, ĐT đợt tập huấn tại địa phương.
2. Xác định rõ ND và các HĐ tập huấn (những thay đổi, bổ sung của TT22 so với TT30 và cách thức triển khai thực tiễn).
3. Xác định PP, cách thức, kĩ thuật ĐGTX **cần ưu tiên hướng dẫn để thực hiện hiệu quả TT22.**
4. Xác định PP, cách thức lượng hoá các năng lực, phẩm chất.
5. Xác định cách thức lượng hoá kết quả ĐGTX các môn học dựa trên các **bảng tham chiếu chuẩn đánh giá.**
6. Sử dụng hiệu quả tài liệu tập huấn và bổ sung thêm VD và chọn lựa kĩ thuật ĐGTX trên lớp phù hợp.

MỘT SỐ CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ KTĐG HỌC SINH TIỂU HỌC

Một số khái niệm:

1. **Đo lường:** thang đo, phiếu quan sát... lượng hóa theo mức hay gán điểm số
2. **Kiểm tra:** xem xét, tìm hiểu, thu thập thông tin... gắn với đo lường
3. **Đánh giá:** trên cơ sở đo lường đưa ra các phán xét, quyết định

Mục đích/triết lý KTĐG học sinh tiểu học

- **Đánh giá vì sự tiến bộ/đánh giá để phát triển học tập (Assessment for learning):** phát hiện lỗi... cung cấp thông tin phản hồi, thúc đẩy học tập (giúp hs cảm nhận và tin rằng mình có thể học được...).
- **Đánh giá như là hoạt động học tập (Assessment as learning):** HS tự đánh giá, đánh giá lẫn nhau... qua đó học cách giám sát quá trình tư duy, quá trình học tập...
- **Đánh giá về kết quả học tập (Assessment of learning):** phân loại, xếp hạng...giải trình, báo cáo.

Mục tiêu của KTĐG trên lớp học

- *Lên kế hoạch và điều chỉnh hoạt động giảng dạy*
- *Phản hồi và khích lệ*
- *Chẩn đoán các vấn đề của học sinh*
- *Phán đoán giá trị, xếp loại học tập và phân định mức độ tiến bộ*
- *.....*

Đánh giá vì sự tiến bộ của học sinh

Đặc điểm

1. ĐG là một bộ phận của kế hoạch dạy học hiệu quả
2. Tập trung phản hồi làm rõ người học, học như thế nào
3. ĐG hỗ trợ, nuôi dưỡng hứng thú, động cơ học tập
4. Gia tăng sự hiểu biết về các mục đích/mục tiêu và các tiêu chí đánh giá
5. Giúp người học biết cách làm thế nào để cải thiện thành tích học tập
6. Giúp phát triển năng lực tự đánh giá
7. Nhận ra/ghi nhận tất cả những nỗ lực, cố gắng của người học...
8. Đánh giá thường xuyên để phản hồi sửa lỗi định hướng học tập quyết định chất lượng giáo dục... không cần cho điểm (vì điểm dễ làm HS tiểu học bị thương tổn do thói quen của PH)

Hai cách tiếp cận về KTĐG học sinh tiểu học

❖ Tiếp cận mục tiêu, nội dung:

- dựa trên chuẩn kiến thức, kĩ năng...
- ít chú ý đến vận dụng

❖ Tiếp cận năng lực

- **Năng lực chung**: VD: Năng lực tự học
- **Năng lực chuyên biệt** : VD: Năng lực gắn với lĩnh vực môn học

Đánh giá tổng kết và đánh giá quá trình

- Sử dụng phối hợp/cân bằng các loại hình KTĐG, nhằm phục vụ những mục đích khác nhau:
  - **Đánh giá thường xuyên (quá trình)**: phản hồi, điều chỉnh hoạt động dạy và học
  - **Đánh giá định kì (tổng kết)**: giải trình, báo cáo, xếp loại
  - ...?

Phương pháp đánh giá

❖ Phương pháp viết:

- Bài kiểm tra viết
- Trắc nghiệm...
- Viết b/c, bản thu hoạch...

❖ Phương pháp vấn đáp:

- Đặt câu hỏi
- Thảo luận nhóm...

❖ Phương pháp quan sát:

- Ghi chép sự kiện thường nhật...
- Thang đo: phân mức (3-7 mức)
- Bảng kiểm (có, không...)

Sử dụng các pp này thế nào ? Nhóm cần thảo luận kĩ

Phương pháp đánh giá

❖ Phương pháp quan sát:

- Ghi chép sự kiện thường nhật...
- Thang đo: phân mức (3-7 mức)
- Bảng kiểm (có, không)

Sử dụng các pp này thế nào ? Nhóm cần thảo luận kĩ

Phương pháp đánh giá

❖ Phương pháp quan sát:

- VD: Đánh giá khả năng làm việc nhóm, GV có thể quan sát liệt kê ra những hành vi sau:

_____ Tôn trọng ý kiến người khác.

_____ Yêu cầu được giúp đỡ khi cần thiết.

_____ Hợp tác với các bạn.

_____ Dùng chung dụng cụ học tập với các bạn.

_____ Hoàn thành nhiệm vụ được giao...

Có thể sử dụng những dấu hiệu hành vi này để lập phiếu quan sát có 3-5 mức độ

Kĩ thuật đánh giá trên lớp (CATs)

- ❖ **Đánh giá mức độ nhận thức: 10 kĩ thuật**
- ❖ **Đánh giá năng lực vận dụng: 6 kĩ thuật**
- ❖ **Tự đánh giá và phản hồi: 7 kĩ thuật**

Làm thế nào để sử dụng hiệu quả các kĩ thuật này?

Đánh giá mức độ nhận thức: 10 KT

- Bảng hỏi ngắn kiểm tra kiến thức nền:
- Bảng liệt kê kĩ năng, hiểu biết, sự quan tâm... điểm mạnh/yếu, thuận lợi/khó khăn:
- Phiếu tìm hiểu/phiếu trưng cầu ý kiến:
- Dàn bài theo cấu trúc (cái gì, như thế nào, tại sao):
- Bản đồ tư duy:
- Sáng tạo đoạn đối thoại:
- Câu hỏi kiểm tra kiến thức bài học do HS chuẩn bị:
- Bài tập 1 phút:
- Trò chơi:
- Kể chuyện:

Làm thế nào để sử dụng hiệu quả các kĩ thuật này?

Đánh giá năng lực vận dụng: 6 KT

- *Nhóm các kĩ thuật đánh giá năng lực vận dụng*
- Nhận diện vấn đề:
- Lựa chọn nguyên tắc:
- Hồ sơ giải pháp:
- Thẻ áp dụng:
- Viết lại có định hướng:
- Phác thảo dự án:

Làm thế nào để sử dụng hiệu quả các kĩ thuật này?
(đọc kĩ tài liệu, thảo luận nhóm, lấy VD...)

Kỹ thuật tự đánh giá và phản hồi: 7 KT

- Bảng kiểm theo chủ đề:
- Kỹ thuật tổng hợp (tóm tắt, đặt câu hỏi, bình luận, kết nối):
- Khảo sát giá trị, thái độ, các nét nhân cách:
- Đánh giá hiệu quả làm việc nhóm:
- Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ được giao:
- Tự đánh giá phương pháp học:
- Tự suy ngẫm, phác họa tự chuyện (có trọng tâm):
- ...

Làm thế nào để sử dụng hiệu quả các kỹ thuật này?

Hướng dẫn cách thức đánh giá HSTH theo TT22

1. TT22 tiếp nối tinh thần của TT30
2. Những điểm khác biệt giữa TT22 và TT30

Những điểm thay đổi bổ sung của TT22 so với TT30

1. Bỏ sổ theo dõi đánh giá chất lượng...

không quy định phải ghi nhận xét hàng tháng

Những điểm thay đổi bổ sung của TT22 so với TT30

2. Lượng hóa thường xuyên KQHT môn học theo 3 mức:

- Hoàn thành tốt (HTT):

- Hoàn thành (HT):

- Chưa hoàn thành (CHT):

Thay vì 2 mức của TT30 (Hoàn thành và chưa hoàn thành)

Lượng hóa vào giữa kì và cuối mỗi học kì

Những điểm thay đổi bổ sung của TT22 so với TT30

3. Đánh giá định kì năng lực, phẩm chất theo 3 mức với từng năng lực, phẩm chất:

- Tốt :

- Đạt :

- Cần cố gắng :

Thay vì 2 mức của TT30 (Đạt và Chưa đạt) và không chia từng nhóm năng lực phẩm chất

Lượng hóa vào giữa kì và cuối mỗi học kì

Năng lực và phẩm chất của HS tiểu học

Theo TT30:

1. Đánh giá sự hình thành và phát triển một số năng lực của HS:
  - a) Tự phục vụ, tự quản;
  - b) Giao tiếp, Hợp tác;
  - c) Tự học và giải quyết vấn đề.

2. Đánh giá sự hình thành và phát triển một số phẩm chất của HS:
  - a) Chăm học, chăm làm; tích cực tham gia hoạt động giáo dục;
  - b) Tự tin, tự trọng, tự chịu trách nhiệm;
  - c) Trung thực, kỉ luật, đoàn kết;
  - d) Yêu gia đình, bạn và những người khác; yêu trường, lớp, quê hương, đất nước.

Năng lực và phẩm chất của HS tiểu học

4. Theo TT22:

1. Đánh giá sự hình thành và phát triển một số năng lực của HS:
  - a) Tự phục vụ, tự quản;
  - b) Hợp tác;
  - c) Tự học và giải quyết vấn đề.

2. Đánh giá sự hình thành và phát triển một số phẩm chất của HS:
  - a) Chăm học, chăm làm;
  - b) Tự tin, trách nhiệm;
  - c) Trung thực, kỉ luật,;
  - d) Đoàn kết, yêu thương.

Những điểm thay đổi bổ sung của TT22 so với TT30

5. Thay đổi về khen thưởng: quy định rõ ràng hơn

- HS hoàn thành xuất sắc...
- HS có thành tích vượt trội
- Khen HS có thành tích đột xuất

Những điểm thay đổi bổ sung của TT22 so với TT30

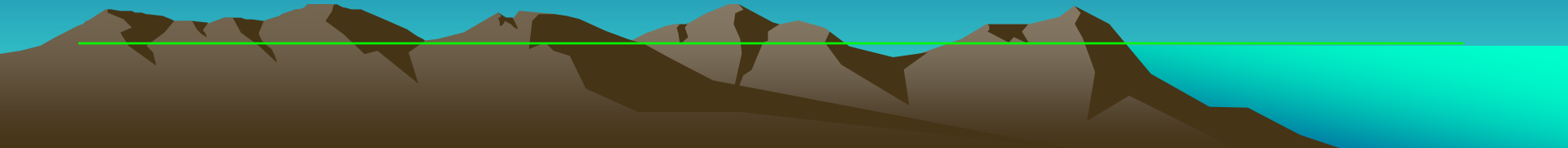
6. Thay đổi ra đề kiểm tra có 4 mức độ và thêm bài kiểm tra giữa kì môn toán, tiếng Việt ở lớp 4-5

Thiết kế bài kiểm tra định kì theo TT22

Đề kiểm tra định kì phù hợp chuẩn KT, KN và định hướng phát triển năng lực, gồm các mức độ sau:

- ❖ **Mức 1:** nhận biết, nhắc lại được kiến thức, kĩ năng đã học.
- ❖ **Mức 2:** hiểu kiến thức, kĩ năng đã học, trình bày, giải thích được kiến thức theo cách hiểu của cá nhân.
- ❖ **Mức 3:** biết vận dụng kiến thức, kĩ năng đã học để giải quyết những vấn đề quen thuộc, tương tự trong HT, CS.
- ❖ **Mức 4:** vận dụng các kiến thức, kĩ năng đã học để giải quyết vấn đề mới hoặc đưa ra những phản hồi hợp lí trong học tập, cuộc sống một cách linh hoạt.

GV đưa VD và giải thích

Hướng dẫn sử dụng công cụ lượng hóa các năng lực phẩm chất

1. Sử dụng thang đo 3 mức để lượng hóa từng nhóm năng lực phẩm chất
2. Mỗi nhóm năng lực phẩm chất gồm 6 chỉ báo hành vi (biểu hiện cụ thể)
3. Cách dùng thang đo linh hoạt, mềm dẻo theo 2 hướng:
  - (1) – Khu vực thành phố... ứng dụng CNTT
  - (2) – Khu vực nông thôn... căn cứ tham chiếu

Hướng dẫn sử dụng bảng tham chiếu chuẩn đánh giá

1. Sử dụng Bảng tham chiếu chuẩn đánh giá (với 3 mức) để lượng hóa kết quả học tập
2. Mỗi bảng tham chiếu chuẩn gồm các tiêu chí, mỗi tiêu chí có các chỉ báo hành vi (biểu hiện cụ thể)
3. Cách dùng Bảng tham chiếu linh hoạt, mềm dẻo theo 2 hướng:
  - (1) – Khu vực thành phố... ứng dụng CNTT
  - (2) – Khu vực nông thôn... căn cứ tham chiếu

Cơ sở Tâm lý học, Giáo dục học trong đánh giá HS tiểu học

- Lứa tuổi HS tiểu học chưa định hình về nhân cách... mọi đánh giá phải giúp phát hiện điểm mạnh, điểm cần cải thiện, có biện pháp giúp HS tiến bộ...là quan trọng nhất, cần lượng hóa (xếp mức) nhưng tương đối, chỉ là “lát cắt” để có biện pháp giúp đỡ kịp thời... Vì năng lực phẩm chất HS tiểu học đang hình thành... đánh giá tiêu cực rất dễ làm thương tổn ... do người lớn ứng xử với KQĐG này theo những cách “tiêu cực”...
- GV cần phải gieo ý nghĩ, niềm tin mỗi ngày rằng mọi HS đều có khả năng,... qua nhận xét trực tiếp hàng ngày, giúp HS nhận ra điểm mạnh, điểm cần khắc phục và có KH giúp đỡ kịp thời.

Cơ sở Tâm lý học, Giáo dục học trong đánh giá HS tiểu học (2)

- Học sinh rất cần được hướng dẫn để biết cách tự đánh giá, đánh giá bạn, nhóm bạn là rất quan trọng giúp điều chỉnh nhận thức, thái độ, hành vi...của chính HS
- Đánh giá thường xuyên bằng những lời nhận xét trực tiếp, tích cực, chứa đầy cảm xúc... trong các tình huống đa dạng... giúp kích hoạt sự phát triển nhân cách trẻ

Lời nhận xét ảnh hưởng đến suy nghĩ, tình cảm...

“Lời nói ảnh hưởng đến suy nghĩ,
Suy nghĩ ảnh hưởng đến xúc cảm/tình cảm,
Xúc cảm, tình cảm ảnh hưởng tới hành vi,
Hành vi tích cực, tự giác, được cổ vũ (lặp lại)
chuyển thành thói quen tốt, niềm tin tích cực,
Thói quen tốt, niềm tin tích cực, kết tinh thành giá trị..
Qua đó giúp định hình phát triển nhân cách học sinh”.

Mục đích chính của đánh giá là nâng cao chất lượng dạy và học

**Xu hướng coi trọng đánh giá thường xuyên (quá trình)
để nâng cao chất lượng dạy và học**

Đánh giá thường xuyên để:

- Định hướng/hướng dẫn HS học tập
- Định hướng/hướng dẫn GV giảng dạy.
- Giám sát và nâng cao chất lượng giáo dục.

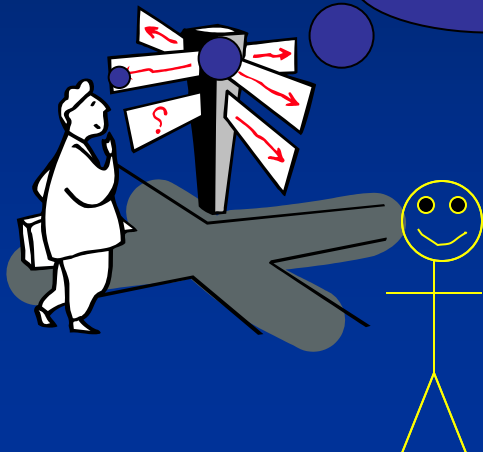
**Nếu đánh giá chỉ nhằm mục đích chấm điểm /xếp loại thì
không thể nâng cao được chất lượng dạy và học**

ĐÁNH GIÁ QUÁ TRÌNH (THƯỜNG XUYÊN)

Giúp lập kế hoạch và định hướng giảng dạy và học tập

Làm thế nào để học sinh hiểu các yêu cầu kiến thức kỹ năng ,, môn học? những chuẩn kiến thức, kỹ năng nào cần đạt? Các phương pháp đánh giá nào nên được sử dụng ?...

Khởi điểm
việc học

Tình hình học tập hiện tại
của học sinh

Mục đích
Mục tiêu
học tập.

ĐÁNH GIÁ QUÁ TRÌNH (THƯỜNG XUYÊN)

Thông tin phản hồi tới HS ngay trong quá trình giảng dạy

Em có điểm mạnh/khó khăn gì? Sự tiến bộ thế nào? Làm thế nào để giúp các em khắc phục?...

Hãy cho em biết tình hình HT của em?

Em phải làm gì để đạt được mục tiêu HT của mình?

Mức độ đạt được mục tiêu?

Đã gần tới mục tiêu hay chưa?

Khởi điểm việc học

Kết quả học tập tiến bộ thế nào so với mục tiêu đã đặt ra?

Mục đích/
mục tiêu học

Khái niệm năng lực và đánh giá năng lực

(xem tài liệu)

Năng lực

- *Năng lực là khả năng huy động tổng hợp các kiến thức, kỹ năng và các thuộc tính tâm lý cá nhân khác như hứng thú, niềm tin, ý chí,... để thực hiện thành công một loại công việc trong một bối cảnh nhất định*

Năng lực của học sinh tiểu học

Năng lực của HS tiểu học là khả năng làm chủ những hệ thống kiến thức, kỹ năng, thái độ... phù hợp với lứa tuổi và vận hành (kết nối) chúng một cách hợp lý vào thực hiện thành công nhiệm vụ học tập cấp tiểu học, giải quyết hiệu quả những vấn đề đặt ra cho chính HS tiểu học trong cuộc sống (N.C.K, 2015).

Năng lực không chỉ là kiến thức, kỹ năng,... mà cả niềm tin, giá trị, trách nhiệm xã hội... thể hiện ở tính sẵn sàng hành động của HS trong môi trường học tập mở (lớp học, gia đình, nhóm bạn...) và những điều kiện thực tế đang thay đổi của xã hội (N.C.K, 2012).

Đánh giá năng lực và phẩm chất của HS tiểu học theo TT22

Theo TT22:

1. Ba nhóm năng lực của HS:

- a) Tự phục vụ, tự quản;
- b) Hợp tác;
- c) Tự học và giải quyết vấn đề.

2. Bốn nhóm phẩm chất của HS:

- a) Chăm học, chăm làm;
- b) Tự tin, trách nhiệm;
- c) Trung thực, kỉ luật,;
- d) Đoàn kết, yêu thương.

Đánh giá năng lực là đánh giá nhận thức (kiến thức), kĩ năng, thái độ... trong bối cảnh có ý nghĩa

Làm thế nào để HS biết cách tự đánh giá và đánh giá lẫn nhau?

VD: GV chiếu một đoạn video rất ngắn về xã hội loài kiến, sau đó đưa ra tình huống có một cậu bé đứng dưới gốc cây, phát hiện dưới chân mình có một tổ kiến và có một con kiến đang giờ càng lên, con kiến nhìn cậu bé, cậu bé nhìn con kiến và đặt ra 4 câu hỏi: **cậu bé nghĩ gì, con kiến nghĩ gì; cậu bé làm gì, con kiến làm gì?**

GV chia học sinh thành các nhóm nhỏ (6-9 học sinh) để thảo luận về 2 câu hỏi đầu: cậu bé nghĩ gì, con kiến nghĩ gì;

HS được khuyến khích nói ra những suy nghĩ của cá nhân... quá trình nói ra, sau đó nhóm thảo luận, tranh luận, GV biết HS suy nghĩ đúng hay sai. HS được tranh luận về các ý nghĩ, phát huy tối đa sự sáng tạo trong ý tưởng. Trên cơ sở đó GV biết HS mình đang nghĩ gì?

Làm thế nào để HS biết cách tự đánh giá và đánh giá lẫn nhau?

Sau đó GV yêu cầu HS thảo luận hai câu hỏi tiếp theo là: **cậu bé làm gì, con kiến làm gì?** để từ ý nghĩ kết nối đến hành động và cuối cùng trong chính quá trình tranh cãi/ tranh luận HS vỡ ra rất nhiều điều và được trải nghiệm những tương tác. Kết quả là đại diện mỗi nhóm tóm lược, giải thích ý nghĩ của cậu bé, của con kiến, hành động của cậu bé, hành động của con kiến... báo cáo trước lớp.

Trong khoảng 1 tiết học, có rất nhiều phản hồi, GV quan sát HS hoạt động thế nào, tích cực đến đâu và kết quả 1 giờ học là gì?... Đây chính là dạy học theo hướng tiếp cận quá trình và phát triển năng lực của người học

